

Bruselj, 20.5.2020
COM(2020) 553 final

POROČILO KOMISIJE

Malta

Poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije

POROČILO KOMISIJE

Malta

Poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije

1. UVOD

Komisija je 20. marca 2020 sprejela sporočilo o uporabi splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast. Klavzula, kot je določena v členih 5(1), 6(3), 9(1) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 ter členih 3(5) in 5(2) Uredbe (ES) št. 1467/97, olajšuje usklajevanje proračunskih politik v času resnega upada gospodarske aktivnosti. Komisija se je v svojem sporočilu strinjala s Svetom, da glede na pričakovani resni upad gospodarske aktivnosti zaradi izbruha COVID-19 sedanje razmere dovoljujejo uporabo klavzule. Ministri za finance držav članic so se 23. marca 2020 strinjali z oceno Komisije. Uporaba splošne odstopne klavzule omogoča začasni odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja, če to srednjeročno ne ogroža vzdržnosti javnih financ. Poleg tega se lahko Svet na priporočilo Komisije odloči, da za korektivni del sprejme revidirano fiskalno usmeritev. Splošna odstopna klavzula ne pomeni začasne prekinitve postopkov Pakta za stabilnost in rast. Državam članicam omogoča, da odstopajo od proračunskih zahtev, ki bi se sicer uporabljale, Komisiji in Svetu pa, da sprejmeta potrebne ukrepe za usklajevanje politike v okviru Pakta.

Podatki, ki so jih malteški organi sporočili 31. marca 2020 in jih je nato potrdil Eurostat¹, kažejo, da je primanjkljaj sektorja država na Malti leta 2019 dosegel 0,5 % BDP, bruto dolg sektorja država pa je znašal 43,1 % BDP. V skladu s programom stabilnosti za leto 2020 Malta v letu 2020 načrtuje primanjkljaj v višini 7,5 % BDP, dolg pa naj bi znašal 54,5 % BDP.

Načrtovani primanjkljaj za leto 2020 predstavlja *prima facie* dokaz o obstoju čezmernega primanjkljaja, kot ga opredeljuje Pakt za stabilnost in rast.

Komisija je zato pripravila to poročilo, v katerem je analizirano, kako Malta izpolnjuje merilo glede primanjkljaja iz Pogodbe. Za merilo glede dolga se lahko šteje, da je izpolnjeno, saj je delež dolga manjši od referenčne vrednosti 60 % BDP iz Pogodbe. Poročilo upošteva vse pomembne dejavnike ter ustrezno upošteva velik gospodarski šok, povezan s pandemijo COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>.

Tabela 1. Primanjkljaj in dolg sektorja država (v % BDP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Merilo glede primanjkljaja	saldo sektorja država	1,0	3,3	1,9	0,5	-6,7	-2,5
Merilo glede dolga	bruto dolg sektorja država	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Opomba: Eurostat, pomladanska napoved Komisije 2020.

2. MERILO GLEDE PRIMANJKLJAJA

Na podlagi programa stabilnosti naj bi primanjkljaj sektorja država na Malti v letu 2020 dosegel 7,5 % BDP, kar je nad referenčno vrednostjo iz Pogodbe, ki znaša 3 % BDP, in ni blizu nje.

Načrtovano preseganje referenčne vrednosti iz Pogodbe v letu 2020 je izjemno, saj je posledica resnega upada gospodarske aktivnosti. Ob upoštevanju vpliva pandemije COVID-19 pomladanska napoved Komisije 2020 v letu 2020 predvideva zmanjšanje realnega BDP za 5,8 %.

Glede na pomladansko napoved Komisije 2020, v skladu s katero naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2021 zmanjšal pod 3 % BDP, naj bi bilo načrtovano preseganje referenčne vrednosti iz Pogodbe začasno. Vendar so te projekcije povezane z izjemno visoko stopnjo negotovosti.

Če povzamemo, načrtovani primanjkljaj za leto 2020 presega referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in ni blizu nje. Načrtovano preseganje, kot je opredeljeno v Pogodbi ter Paktu za stabilnost in rast, se šteje za izjemno, narava tega preseganja pa se trenutno šteje za začasno. Zato analiza kaže, da merilo glede primanjkljaja, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/97, *prima facie* ni izpolnjeno.

3. POMEMBNI DEJAVNIKI

V skladu s členom 126(3) Pogodbe mora Komisija pripraviti poročilo, če država članica ne izpolnjuje zahtev enega ali obeh navedenih meril. V tem poročilu je treba upoštevati „tudi, ali javnofinančni primanjkljaj presega javne investicijske odhodke, in vse druge pomembne dejavnike, tudi srednjeročno gospodarsko in proračunsko stanje države članice“.

Ti dejavniki so nadalje pojasnjeni v členu 2(3) Uredbe (ES) št. 1467/97, ki določa tudi, da je treba ustrezno upoštevati „vse druge dejavnike, ki so po mnenju zadevne države članice pomembni za izčrpno oceno izpolnjevanja meril primanjkljaja in dolga ter jih je država članica predložila Svetu in Komisiji“.

V trenutnih razmerah so ključni dodatni dejavnik, ki ga je treba upoštevati v zvezi z letom 2020, gospodarski učinki pandemije COVID-19, ki zelo močno vplivajo na proračunsko stanje in pomenijo veliko negotovost glede prihodnjih obetov. Pandemija je povzročila tudi uporabo splošne odstopne klavzule.

3.1. Pandemija COVID-19

Pandemija COVID-19 je povzročila velik gospodarski šok, ki ima izrazito negativen vpliv po vsej Evropski uniji. Posledice za rast BDP bodo odvisne od trajanja pandemije in ukrepov, ki so bili sprejeti s strani nacionalnih organov ter na evropski in svetovni ravni za upočasnitev njenega širjenja, zaščito proizvodnih zmogljivosti in podporo skupnemu povpraševanju. Države članice so že sprejele ali sprejemajo proračunske ukrepe za povečanje zmogljivosti zdravstvenih sistemov in zagotavljanje pomoči posameznikom in sektorjem, ki jih je kriza še posebej prizadela. Sprejeti so bili tudi znatni ukrepi likvidnostne podpore in druga jamstva. Ko bodo na voljo podrobnejše informacije, bi morali pristojni statistični organi preučiti, ali imajo navedeni ukrepi neposreden učinek na saldo sektorja država ali ne. Skupaj z upadom gospodarske aktivnosti bodo ti ukrepi prispevali k znatno višjim stanjem javnofinančnega primanjkljaja in dolga.

3.2. Srednjeročni gospodarski položaj

Letno realno rast BDP Malte v višini 7,3 % v letu 2018 in 4,4 % v letu 2019 je spodbujalo domače povpraševanje ob podpori trdne zasebne potrošnje in naložb. Gospodarstvo Malte bo v letu 2020 močno prizadela pandemija COVID-19. Program stabilnosti predvideva, da bo BDP v letu 2020 upadel za približno 5,5 %, potem pa si v letu 2021 nekoliko opomogel. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije 2020 naj bi se BDP zmanjšal za približno 5,75 %. Zasebna potrošnja naj bi se zmanjšala zaradi zapore in prenehanja nenujnih dejavnosti podjetij. Prav tako naj bi se zmanjšal obseg naložb, čeprav se nekateri obsežni projekti naložb v zdravstvo in infrastrukturo nadaljujejo. Šibko zunanje okolje naj bi po napovedih povzročilo znaten upad izvoza storitev, kar odraža tudi zaustavitev turistične ponudbe. Padec uvoza bo manjši, zlasti zaradi padca v domačem povpraševanju. To je olajševalni dejavnik pri oceni, kako Malta v letu 2020 izpolnjuje merilo glede primanjkljaja.

Gospodarstvo naj bi se v letu 2021 opomoglo, saj se pričakuje, da bo rahljanje splošnih omejitev znova spodbudilo domače povpraševanje. Kljub temu je Malta majhno, odprto gospodarstvo, zaradi česar so njeni gospodarski obeti zelo občutljivi na globalne negotovosti in uspešnost njenih trgovinskih partneric. Malta naj bi srednjeročno še naprej rasla močneje od povprečja Unije. Potencialno rast Malte podpirajo naraščanje prebivalstva, akumulacija kapitala in rast produktivnosti.

3.3. Srednjeročni proračunski položaj

Za Malto velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast in je morala v letu 2019 zagotoviti stalno skladnost s svojim srednjeročnim proračunskim ciljem (uravnotežen proračun v strukturnem smislu). Na podlagi podatkov o realizaciji in pomladanske napovedi Komisije 2020 oba stebra kažeta določen odklon. Natančneje, rast neto javnih odhodkov presega stopnjo, ki je dovoljena v okviru stebra merila rasti odhodkov, poleg tega pa se je strukturni saldo v letu 2019 poslabšal preko dovoljenega strukturnega poslabšanja. Celovita ocena tako kaže na določen odklon od zahtev Pakta za stabilnost in rast v letu 2019.

Program stabilnosti za leto 2020 za Malto napoveduje znatno poslabšanje javnih financ s presežka v višini 0,5 % BDP v letu 2019 na primanjkljaj v višini 7,5 % BDP sredi pandemije COVID-19. Fiskalni sveženj za boj proti negativnim posledicam pandemije je ocenjen na 4,1 % BDP ter je osredotočen na dodatke za delavce, posebne socialne prejemke in nadomestila ter dodatno porabo za zdravstvo. Poleg tega je vlada odložila plačila davkov in

izdala poročila v vrednosti okoli 2,8 % BDP, glede česar bodo statistični organi proučili, ali bodo ukrepi ob uvedbi povzročili neposredne proračunske posledice ali ne. Primanjkljaj odraža tudi pričakovan upad na strani prihodkov, kar je predvsem posledica zmanjševanja zasebne potrošnje. Primanjkljaj naj bi se v letu 2021 zmanjšal na 3,6 % BDP. Projekcija je močno odvisna od domnevnega skromnega okrevanja gospodarstva, zlasti po zaslugi domačega povpraševanja, ki naj bi po pričakovanjih podprlo prihodke od neposrednih davkov zaradi okrevanja potrošnje in posrednih davkov zaradi izboljšanja razmer na trgu dela. Javnofinančni odhodki naj bi se zmanjšali zaradi prenehanja začasne podpore politikam. Država se je v programu stabilnosti zavezala, da bo delež javnega dolga v BDP srednjeročno vrnila na pot zmanjševanja in si znova prizadevala za izpolnitev srednjeročnega proračunskega cilja uravnoteženega proračuna v strukturnem smislu.

4.4 Drugi dejavniki, ki jih je izpostavila država članica

Malteški organi so 12. maja 2020 poslali dopis, v katerem so navedli pomembne dejavnike v skladu s členom 2(3) Uredbe (ES) št. 1467/97. Analiza, predstavljena v predhodnih oddelkih tega poročila, že širše obravnava ključne dejavnike, ki so jih navedli nacionalni organi. Dodatni dejavniki, ki zgoraj še niso obravnavani, so dejavniki, povezani s krepitvijo fiskalnega okvira, zlasti institucionalizacijo pregledov porabe.

4. ZAKLJUČEK

Na podlagi programa stabilnosti naj bi primanjkljaj sektorja država na Malti v letu 2020 dosegel 7,5 % BDP, kar je nad referenčno vrednostjo iz Pogodbe, ki znaša 3 % BDP, in ni blizu nje. Načrtovano preseganje referenčne vrednosti se šteje za izjemno in se trenutno šteje za začasno.

V skladu s Pogodbo ter Paktom za stabilnost in rast so v tem poročilu obravnavani tudi pomembni dejavniki. Ker je načrtovani primanjkljaj precej nad 3 % BDP in ob upoštevanju vseh pomembnih dejavnikov, v celoti gledano analiza kaže, da merilo glede primanjkljaja, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, ni izpolnjeno.